

Thomas Nägler la 70 de ani

Thomas Nägler s-a născut la 30 ianuarie 1939 în comuna Slimnic (Stolzenburg), județul Sibiu. Părinții, Thomas și Anna Nägler, născută Spieser, erau țărani, fiind urmași ai coloniștilor veniți în veacul XVIII din apus.

A frecventat școala generală din Slimnic (1946–1953), înscriindu-se apoi la Liceul Pedagogic German (1953–1954), iar după desființarea acestuia a absolvit cu 10 clase Liceul Brukenthal. În anii 1957–1962 a studiat istoria la Universitatea din Cluj, audiind cursurile unor personalități ale istoriei românești precum: Constantin DAICOVICIU, Kurt HOREDȚ, David PRODAN, Francisc PALL, Samuel GOLDENBERG și Camil MUREȘAN. La sfârșitul celor cinci ani de studii a obținut titlul de licențiat în istorie pe baza lucrării de stat *Relațiile francogermane între anii 1871–1900*, notată cu calificativul maxim.

După examenul de stat a devenit custode și cercetător la Muzeul Brukenthal din Sibiu. În această instituție prestigioasă și-a desăvârșit pregătirea în istoria medievală și modernă, cu privire specială la trecutul Transilvaniei. Din anul 1963 a efectuat o serie de cercetări arheologice în așezări, fortificații, biserici și cimitire medievale, demarând cercetări arheologice în unele puncte de un mare interes pentru elucidarea unor aspecte ce țin de perioada de început a evului mediu. Cele mai reprezentative cercetări arheologice, desfășurate, în parte, în colaborare cu colegi de la Institutul de Arheologie din Cluj-Napoca sau Universitatea „Babeș-Bolyai“ din același oraș, sunt cele de la Gușterița-Sibiu, Orlat-*Cetatea Scurtă*, Tilișca – *Cetatea medievală*, Cârța –

Mănăstirea Cisterciană, Șura Mică, Vurpăr (jud. Sibiu), Breaza (jud. Brașov), Iernut (jud. Mureș) ș.a. Dintre acestea cele mai importante din perspectiva contribuției la elucidarea unor aspecte privind perioada migrațiilor și a evului mediu timpuriu transilvan sunt cele de la Gușterița, care au adus la lumina zilei o necropolă birituală, aparținând de cea ce ulterior a devenit cunoscut ca *grupul Mediaș* (sec. VII-IX). Rezultatele acestor cercetări desfășurate în perioada anilor 1966-1970 au fost publicate în revista *Forschungen zur Volks-und Landeskunde*, 1971, 13, nr.1, p. 63-73 și au reprezentat un element de noutate în epocă, având în vedere că doar cu doi ani mai înainte publicase Kurt Horedt primele date referitoare la mormintele din necropola birituală de la Mediaș, enunțând cu această ocazie existența unui orizont de necropole birituale în spațiul transilvan.

În 1969 s-a transferat prin concurs la Centrul de Științe Sociale Sibiu al Academiei Române (actualmente Institutul de Cercetări Socio-Umane), unde a continuat cercetarea științifică până în anul 1994, publicând numeroase studii de specialitate în publicații științifice prestigioase din țară și din străinătate.

În 1974 a obținut la Facultatea de Istorie din Cluj titlul de doctor în științe istorice cu lucrarea *Așezarea sașilor în Transilvania*, avându-l ca îndrumător științific pe Francisc PALL, referenți fiind Ion NESTOR și Ștefan PASCU, membri ai Academiei Române. Teza de doctorat a fost publicată în limba germană și română, ambele în două ediții. Publicarea rapidă a tezei de doctorat – în 1979 a apărut prima ediție în limba germană și în 1981 cea în limba română – a demonstrat importanța concluziilor expuse în cuprinsul acesteia. Până în prezent tema a rămas una extrem de rar abordată de către generațiile mai tinere de arheologi și istorici datorită faptului că rezultatele obținute de Thomas Nægler au valabilitate și astăzi. Istoria și arheologia colonizării sașilor în Transilvania a fost și este încă un subiect ce automat face trimitere la personalitatea Profesorului Thomas Nægler. Un argument în plus este dat și de faptul că tema reprezintă încă un apanaj al absolvenților școlii sibiene patronată mulți ani din perspectiva arheologiei și istoriei coloniștilor sași transilvăneni de Profesorul Nægler.

În perioada redactării tezei de doctorat a efectuat studii de documentare în Ungaria, Cehia, Slovacia, Germania, Austria și Luxemburg. În urma transformărilor desfășurate în România, începând cu decembrie 1989, Thomas Nægler a fost ales director al Institutului de Cercetări Socio-Umane din Sibiu al Academiei Române și președinte al Forumului Democrat al Germanilor din România (1990–1992).

La Facultatea de Istorie și Filologie din Sibiu a predat cursurile de Istorie medie universală, Istoria Transilvaniei, Științe auxiliare și Istoria Imperiului Bizantin, fiind cadru didactic asociat în prima perioadă de funcționare a Facultății de Istorie și Filologie (1969-1987). În 1993 a devenit profesor titular pentru cursurile *Istoria universală a evului mediu* și *Istoria Imperiului Bizantin* în cadrul Facultății de Drept, Litere și Istorie, un an mai târziu devenind și conducător științific de doctorat. A activat ca profesor titular în cadrul Facultății de Istorie și Patrimoniu (cum a fost numită începând cu anul 2002) până în anul 2008, în continuare fiind profesor consultant și conducător de doctorat la Catedra de Istorie Antică și Medievală.

Activitatea sa la catedră a avut drept urmare școlirea mai multor generații de arheologi ce cu mândrie pot afirma că îi datorează în mare măsură evoluția lor

științifică. Mulți dintre cei care i-au fost studenți și/sau doctoranzi sunt în prezent nume recunoscute în lumea științifică românească sau europeană, ducând mai departe interesul pentru cercetarea evului mediu transilvan.

Ca urmare a meritelor sale științifice și politice Profesorul Thomas Nægler a obținut mai multe ordine și medalii:

- *Stephan-Ludwig-Roth-Medaille der Landsmannschaft der Siebenbürger Sachsen in Deutschland* (Medalia „Stephan Ludwig Roth“ a Asociației Sașilor Transilvăneni din Germania) (2003);

- *Doctor Honoris Causa* al Universității „Lucian Blaga“ din Sibiu (2005);

- *Honterus-Medaille des Demokratischen Forums der Deutschen in Siebenbürgen* (Medalia „Honterus“ a Forumului Democrat al Germanilor din România) (2006);

Thomas Nægler este autor a mai multor volume, cursuri universitare, studii și articole. A publicat numeroase recenzii, a vorbit la radio și a apărut la televiziunea română și germană. A ținut expuneri în România, Germania, Italia, Luxemburg și Slovacia. Publicațiile sale au apărut în limba română și germană, în țară și în străinătate.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ¹

Volume de autor:

Die Ansiedlung der Sachsen in Siebenbürgen, Kriterion Verlag, Bukarest, 1979, 259 p.; ed. a II-a 1992, 292 p.

Așezarea sașilor în Transilvania, Editura Kriterion, București, 1981, 343 p.; ed. a II-a, Editura Kriterion, București, 1992, 292 p.

Românii și sașii până la 1848 (Relații economice, sociale și politice), Editura Thausib, Sibiu, 1997, 420 p.

Die Rumänen und die Siebenbürger Sachsen vom 12. Jahrhundert bis 1848, Hora Verlag, Hermannstadt und Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e. V. Heidelberg 1999, 304 p.

Coordonare de volume:

Istoria Transilvaniei, vol. I (până la 1541), coordonatori Ioan Aurel Pop și Thomas Nagler, Editura Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2003.

Istoria Transilvaniei, vol. II (de la 1541 până la 1711), Ioan Aurel Pop, Thomas Nægler, Ed. Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005.

The History of Transylvania, vol. I (until 1541), coord. Ioan Aurel Pop, Thomas Nægler, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005.

¹ Pentru lista bibliografică a fost utilizată lucrarea *Bio-biografie Thomas Nægler*, red. Lucian GIURA.

Contribuții la volume colective:

Die soziale Schichtung bei den Siebenbürger Sachsen im 12. – 13. Jahrhundert, in: *Deutsch-rumänisches Colloquium junger Historiker, Kulturhistoriker und Zeitgeschichtler*, Eingengenverlag der Südosteuropa-Gesellschaft, München 1974, p. 60-67;

Die Ansiedlung der Sachsen in Siebenbürgen und ihr Beitrag zur Entwicklung der rumänischen Feudalgesellschaft, în: *Studien zur Geschichte der deutschen Nationalität und ihrer Verbrüderung mit der rumänischen Nation*, Band I, Politischer Verlag, Bukarest, 1976, p. 9-125;

Studii de istorie a naționalităților germane și a înfrățirii ei cu națiunea română, Editura Politică, București, 1976, p. 9-84.

Geschichte der Deutschen auf dem Gebiet Rumäniens. Erster Band (12. Jahrhundert bis 1848) (herausgegeben von C. Göllner), Kriterion Verlag, Bukarest, 1979, p. 19-37; p. 189-219; p. 308-320; p. 354-461.

Geschichte der siebenbürgisch-sächsischen Landwirtschaft, Kriterion Verlag, Bukarest 1984, 243 p. (in Zusammenarbeit mit Josef Schobel und Karl Drotleff).

Taten und Gestalten. Bilder aus der Vergangenheit der Rumäniendeutschen. I. Band (besorgt und eingeleitet von Dieter Drotleff), Dacia Verlag, Cluj-Napoca 1983, p. 8-11, p. 12-14, p. 15-17, p. 18-20, p. 114-116, p. 154-157.

Die Sozialstruktur der Siebenbürger Sachsen im ausgehenden 16. Jahrhundert, in: *Gruppenautonomie in Siebenbürgen. 500 Jahre siebenbürgisch-sächsische Nationsuniversität* (herausgegeben von Wolfgang Kessler), Böhlau Verlag, Köln Wien 1990, 217-224 p.

800 Jahre Kirche der Deutschen in Siebenbürgen (herausgegeben von Thomas Nägler, Studien und Ausstellungskatalog, Brukenthalmuseum, Wort und Welt Verlag, Thaur/Innsbruck 1991).

800 de ani biserică a germanilor din Transilvania, (coord. Thomas Nägler, Studii și catalog, Muzeul Brukenthal, Editura Wort und Welt, Thaur/Innsbruck 1991).

Hus und die Hussitenbewegung in Siebenbürgen, in: *Jan Hus. Zwischen Zeiten, Völkern, Konfessionen. Vorträge des internationalen Symposions in Bayreuth vom 22. bis 26. September 1993* (Herausgeber Ferdinand Seibt), R. Oldenburg Verlag, München, 1997, p. 303-305.

Briefe an Georg Daniel Teutsch, Böhlau Verlag, Köln Weimar Wien 1994 (herausgegeben von Monica Vlaicu). Einleitende Studie, p. 7-24.

Studii și articole:

Die mittelalterliche Burg Tilișca nach ihrer archäologischen Erforschung, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 10, 1967, 1, p. 77-85.

Bauernburgen und Kirchenburgen in Südsiebenbürgen, in: *Südthüringer Forschungen*, Meiningen, 3, 1967, p. 51-59.

Populația românească în sudul Transilvaniei și caracterul colonizării săsești în secolele XII - XIII – în: *Studii și articole de istorie*, vol. XIII, 1969.

Cercetările din cetatea de la Breaza (Făgăraș), în: *Muzeul Brukenthal. Studii și comunicări. Arheologie-istorie*, 14, 1969, p. 89-121.

Populația românească în sudul Transilvaniei și caracterul colonizării săsești în secolele XII - XIII, în *Studii și Articole de Istorie*, XIII, 1969, p. 181-196.

Vințul de Jos în feudalismul timpuriu, în: *Apulum*, VIII, 1971, p. 29-40.

Vorbericht über die Untersuchungen im Hammersdorfer Gräberfeld aus der Volkerwanderungszeit, in: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 13, 1971, 1, p. 63-73.

Zum Gebrauch des Ausdrucks „terra deserta“ in einigen Urkunden des 12-13. Jahrhunderts, în: *Muzeul Brukenthal. Studii și comunicări. Arheologie-istorie*, 1974

Cercetări arheologice în Țara Făgărașului privind feudalismul timpuriu, în: *Memoriile Secției de științe istorice. Academia Republicii Socialiste România*, seria IV, tom II, București, 1977, p. 9-16.

Cercetările feudale de la Orlat și continuitatea românilor în sudul Transilvaniei, în: *Muzeul Brukenthal. Studii și comunicări. Arheologie-istorie*, 20, 1977, p. 27-49.

Die Grenzburg von Reschinar bei Hermannstadt, în: *Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde*, 22, 1999, 1, p. 3-13 (in Zusammenarbeit mit P. Muntean-Beșliu).

Recenzii, note de lectură

Gh. Sebestyen – V. Sebestyen, *Die Architektur der Renaissance in Siebenbürgen*, Editura Academiei, București, 1963, 251 p., în: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 8, 1965, 1, p. 126-127.

Eugenia Zaharia, *Săpăturile de la Dridu. Contribuție la arheologia și istoria perioadei de formare a poporului român (Die Grabungen von Dridu. Beitrag zur Archäologie und Geschichte der Entstehungsperiode des rumänischen Volkes)*, în: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 12, 1969, 1, p. 137-138.

Șt. Pascu, *Voievodatul Transilvaniei (Das Wojewodat Siebenbürgen)*, 1. Bd., Editura Dacia, Cluj, 1971, 596 p., in: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 15, 1972, 1, p. 137-138.

Maria Comșa, *Cultura materială veche românească (Die alte rumänische Sachkultur)*, Editura Academiei, București, 1978, 181 p., 28 Tabele, 107 fig., in: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 22, 1979, 2, p. 156.

K. Horedt, *Morești. Grabungen in einer vor- und Frühgeschichtlichen Siedlung aus Siebenbürgen*, Kriterion Verlag, Bukarest 1979, 220 S., 101 Abb., 50 Tafeln, 7 Beilagen, in: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 23, 1980, 2, p. 135-136.

K. Horedt, *Siebenbürgen in spätromischer Zeit*, Kriterion Verlag, Bukarest, 1982, 238 S., 70 Abb, 6 Tafeln, in: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 26, 1983, 1, p. 97-98.

Întocmit de
Ioan Marian ȚIPLIC